

Jan Zahradníček

Znamení moci

I.

Bylo k zalknutí

Nikoli naráz
nikoli všichni najednou
ale nenápadně a tu a tam
tak jak zněl příkaz dne
nepozorovaně se rozkládá
poslední zbytky minulosti se vytrácely

Staré závazky beztak už mrtvé z nich tiše padaly
v tom malmocenství zhoubnějším než lepra tropická
neboť slyšet bez uší, dýchat bez nosu, hovořit bez jazyka
nebylo nikdy tak zlé ani tak nemožné jak tento stav
obnaženosti naveskřz, kdy se od nich trhaly celé věky
Přátelství přecházela, krajiny samý škrt
nezadržitelně se smazávaly
Až najednou jim bylo řečeno, že neměli dětství
že nikdy nebyli mladí, že nikdy nezezárnou

Přes nesmírný počet
každý byl sám
bez jistoty o svém narození
zatímco smrt je obcházela
své setkání s nimi promítajíc
na bílé plátno budoucnosti
ta stále bližší a stále skutečnější
jediná jistota
jež zbývala jim...

Zas jako tenkrát
a potom tak často
procházel jsem ulicemi, z nichž byl čas vymetený
ulicemi sterilizovanými, jež nemohly mít pokračování
tady na zemi ani na žádné jiné planetě v žádném jiném
vesmíru
Tady už nezáleželo na tom, zda přichází podzim či jaro nastává
a tím méně, zda je to zrána nebo se začne smrákat hned
ačkoli všechno nasvědčovalo tomu
že je pozdě
příliš pozdě, aby to mohlo být v některém jistém dni
v některém jistém roce našeho letopočtu

Stromy stejně trčely holé a sních tolik měl jinotajů
že jeho pád a jeho tání pod nohama davů
jeho něžné a chladné doteky na tváři spěchajících
zůstávaly nepochopitelné
jako nevtíravý a přeče tak důrazný pokyn z neznáma
které se naučili pomíjet jako všechno
co nemělo pečet' moci

Jak v Dantově Infernu
mezi domy, jež stály nakřivo
do kruhu stále štváli se

Bylo to k smíchu a bylo to k pláči
s tou jejich svobodou
Mysleli, že myslí, mysleli, že mluví, mysleli, že jdou
cokoli a kamkoli se jim uráčí
a zatím se smekali po hladké stěně nálevky malstrómu
v kruzích stále menších
s jedinou svobodou zrn obilných, jež mají být rozrcena
pro potravu obrů tak nelidských
že kamení nad tím naříkalo

Ale protože odnikud nepřicházeli, nemohli nikam dospět
Všechno běželo pouze naoko
a už dlouho
přes ten chvat se tady nic nedělo
přes ten lomoz tu vládlo ticho Zvěrokruhu
ticho, v němž bylo slyšet doposud nepostřehnutelné hřimání hněvu
úpení lásky
a hlas svědomí, jež překřičel všechny ampliony
rozléhaje se oblohou vyprázdněnou až k poslední hvězdokupě
vesmíru děravého
z kterého dulo hrůzou...

A v té chvíli
já se zděsil
co se to stalo s člověkem
co se to stalo s jeho tváří
ve které, jak jsem viděl, se neobráželo sebemeně
z dvanácté hodiny historie, jež měla nastat
Přesně tak, jak si to přáli hlasatelé Šťastného Živočicha
bylo prázdné před očima a bylo prázdné za očima
Vychvalování zubní pasty se neslo jak rouhání
v samém sousedství chrámů, jejichž zvonům
a jejichž varhanám bylo z nedopatření ještě dopřáno
úpět a oslavovat

Sem tam se někdo pokřičoval
ale pořád nebylo ještě jisto zda je to kříž na počátku čehosi nového
nebo zda podle všeho
Křížování bude potřeba opakovat
Nebyli studení a nebyli horcí
Odporná příchuť vlažnosti nutila Boží Ústa
s hněvem je vyplivovat
do stále větší opuštěnosti
té ohrady času vždy mezi dvěma převraty
ve kterých se nepřevrátilo vůbec nic

Stromy stály, kamení leželo
z roztráštěného Sloupu Svrchovanosti
toho, co je nahoře, nad tím, co je dole

a teď bahno napodobilo
pohybem vzpoury
jeho bohoslužebnou přímost
stříkajíc k nebi své neuznání
své neuznání jediné opravdové vlády nad světem
III.

...

Nebylo slov a nebylo úst, jež řekla by jim
že čím více se rozpoutávají sami v sobě
tím těsnější pouto je svírá zvenčí
a že když sami v sobě už založili
panství nikoho
ani jejich domy ani jejich těla ani jejich děti
jim nepatří, ale jsou nikoho
A když ruce, jež jsou nikoho
sahají po věcech jež jsou nikoho
a když nohy, jež jsou nikoho
chodí po cestách, jež jsou nikoho
tu *Nikdo* – ten hrozný pán
otroctví nastoluje –

Bylo pozdě
pro mnohé už navždy
a ten pan Nikdo hrozně řádl
strhávaje z nich poslední zbytky vzájemnosti
aby se už nepodobaly ničemu jinému nežli Kříži
a nesli zase
o kousek dál
k Zemi zaslíbené
k zeleným pastvám budoucnosti stále se vzdalujícím
toto Znamení moci
Znamení jediné opravdové moci
Znamení jediné opravdové moci nad světem

VII

Bylo k zalknutí

Nikdo nevěděl jak a nikdo nevěděl proč
ale všichni
trýznitelé i trýznění, věznitelé i vězňeni
byli zajedno v tom, že cosi se skončit má
Aniž si to řekli, shodovali se všichni v představě děsivé
že jsou u dna všech zásob, z nichž člověk živ je
jako se všichni svorně podíleli na dědictví dvou velkých válek
o trosky a znetvoření a potřebu pokoje v sobě samých
o trosky a zdivočení a potřebu pokoje všude ve světě

Připozdívalo se
tváře i hvězdy ukazovaly hodinu značně už pokročilou

aby se mohlo ještě začít
s nápravou
kterou si ovšem představovali každý po svém
Doporučovali se navzájem své *věčně živé*
kteří zatím byli už v rozkladu a hrozně páchli
Páchlo a kazilo se, co zbývalo ještě v tom dusnu sevřeném
mezi mrazem neznáma minulého a mrazem neznáma
budoucího
a jenom když se někdo narodil nebo někdo zemřel
dveřmi pootevřenými aspoň ty nejbližší
chlad odjinud ovanul

Všichni byli obráceni vpřed
hledíce tupě na prázdnou a studenou končinu budoucnosti
a odvraceli se ode mne a málokdo mi dopřával sluchu
když jsem jim říkal
že nic nelze odtamtud očekávat
a že se tam nic nemůže objevit, co už nebylo v minulosti
rozmnoženo a přetvořeno
úsilím této chvíle
Zacpávali si uši při slovech mých
že všechno velké a krásné už bylo, jako naše dětství už bylo
jako byla Geneze, katedrály a výpravy misionářů
a že jenom naším dechem nadějí rozšířeným
našimi ústy a našima rukama
to vstupuje do budoucna

Nemohli chápat
minulost u nich začínala tak zcela nedávno
předloňskou dovolenou
anebo tím rokem, kdy se vylihlo tolik chroustů a otec umřel
Celá léta jim vypadla, celá staletí, celé věky
byly v nich přeškrtnány a začerněny
jak řádky zabavené, jež radno číst není
Nebylo pro ně tkanivo dějstvování
s nitmi souvislostí
které se sbíhají, které se rozbíhají
svazující daleké s blízkým
v obrazce událostí

Neviděli, protože chtěli vidět jen očima
neslyšeli, protože chtěli slyšet jen ušima
ten zmatek spořádaný
v němž každé dnes
spojuje zítřek se včerejškem
který byl také dneškem včerejška včerejšího
takže vždycky bylo nějaké dneska vzdálené
a nějaké včera ještě vzdálenější
nazpět a nazpět přes hroby králů
přes zrození řeči
k Adamovi, který nás všechny v sobě nesl
kterého všichni v sobě nosíme

Nevěděli, že ti všichni ve svých dnešcích vzdálených, vzdálenějších
mají nám cosi říci
cosi závažného, bez čeho my se nemůžeme obejít nikterak
Ustavíčně jsou na cestě k nám se svým poselstvím důležitým
podávají nám je bez rukou, říkají nám je bez jazyka
s naléhavostí hudby, kterou abychom slyšeli, musíme zmlknout
zcela
Míchají se do našich věcí, a když je neodháníme, pomáhají
Není očí, jež nebyly obráceny k nám
není rukou, jež nebyly pozdviženy k nám
ještě včera i za potopy
a v městech, jimž nijak už neříká se

Zatímco také protinožci, také pygmejové z pralesů v této chvíli
posílají své svědectví jednoslabičné, ale neotřesné
Celé dni zvoní u nás, pozdravy, vzkazy a depeše prší na stůl
obyvatelům toho strašného času bez soucitu a slitování
kteří však nejsou doma
Odcestovali neznámo kam
patrně aby získali *alibi*
a nemuseli jedenkrát odpovídat za to, co se stalo.

Ubozí
Dosud žádný monarcha nebyl tak podváděn jako tito vládcí
obklopení prázdnotou svého hřmotu, jenž nepropouští
už ani hlásek pravdy
Vidím jejich město, jež vyrůstá
jako slovo opakované tvrdošíjně
Prošel jsem jeho ulicemi a teď neviděn pozoruji
co se děje za jeho zdmi a u jeho stolů
v této hodině temnot, v něž Evropa potápí se
zatímco ruka kněze prodloužená staletími nám žehná
A je to sám Kristus, neboť ta ruka je probodená
a vrací se zase k svému hřebu, k své nehybnosti
a všude se dějí přísná opatření
aby se nepohnula
už nikdy

Vidím jejich město
jejich domy, ulici za ulicí, jak rostly z chrámů
tak jako píseň světská vyrostla z písně zbožné
Je hodina temnot, dveře jsem zavřel a okno otvírá
a neslyším už zvony, ani jiný hlas radostný, jen dlouhý vzdech
vycházející z jeho zdí a z jeho dlažby a stromů, jak se nakláním
nad toto pochmurné panoráma města dvou vrchů
vrchu s kasematami a vrchu s katedrálou
Nic neslyším než vzdech bezmoci, jak temnotách pozoruji
ten první vrch s mučírny a druhý
ten kostelní útes s věžemi v moři domů
Svatý Michal, Svatý Jakub, Svatý Tomáš a Máří Magdalena
tolikrát přirozenost milostí osedlaná
ti jasní kentaurové vzpínající se na návrší božím
s měděnkou na hřbetech připraveni ke skoku do blankytu
kam visí obrácení špicemi věží svých

Hledí mi do okna ti strážcové pospolitosti nezměrné
zatímco blízko i v dálce
dokonává se zápas, jenž začal už za křižáků, králů a trubadúrů
zápas s prapory rozvinutými naveskrz
v němž nikdo mne nezastane...

Je jich mnoho, ale co na tom, jsou vlastně dva
Je jich mnoho, kdo padá a krvácí, ale jsou vlastně dva
Jako katedrála a mučírna stojí tu proti sobě
jak ty dva vrchy, mezi nimiž město se rozlévá
Muž s očima dítěte. Nad dějinami. Žehnající a bezbranný
A ten pán Nikdo. Tvář mroží. Tvář zpod dějin
s pohromami se deroucí...

Jde o vládu nad světem
Jde o člověka, který se zahazuje
sám sobě ponechán
Viděli jsme, jak celé věky se snažil uniknout ze staré hrůzy
upadaje do nízkého strachu
Viděli jsme, jak se pokoušel stáhnout všechno své
bohatství, všechno dobro
z dosahu Boží ruky
pojistit se a klidně spát
a zatím jak svatý Bartoloměj svlečeno z kůže
po celém svém povrchu člověčenstvo strašlivě krvácí
Ze všeho se už vydali, teď hluboko pod cenou
musí nabízet své tělo, své mládí a věčnost svou
Byli jsme svědky toho, jak člověka ubývá
zatímco Bůh jen roste

Roste a má
a zmnožuje ustavičně sám v sobě svou blaženost
ustavičně se vrací k svým věčným pramenům, k své hluboké noci
sám plný, sám ze sebe naplňuje spásu člověka, spásu světa

Z jeho kostelů rostou domy
z jeho tajemství věda
z jeho poslušnosti svoboda

V jeho jediných rukou zadarmo dávajících
v jeho žehnajících rukou probodených
jediná opravdová, jediná skutečná moc a vláda
jediná opravdová, jediná skutečná vláda nad světem